

näin syntynyt koulu oli sikäli, että se oli Raja-Karjalan ainoa oppikoulu ja ainoa Suomessa toiminut oppikoulu, jonka oppilaiden enemmistö oli ortodokseja tai - kuten tuolloin sanottiin - kreikkalaiskatolisia.

Talvisodan kynnyksellä 10. lokakuuta 1939 koulun toiminta keskeytyi. Sen III-V luokat aloittivat kuitenkin uudelleen toimintansa saman vuoden 27. marraskuuta. Ollessaan vasta neljäntä päivää kokoontuneena, vihollisen hyökkäys rajojemme yli lopetti äkkiä koulun toiminnan. Sodan toisena päivänä 1. joulukuuta poltettiin puolustussuunnitelmien mukaisesti myös Salmin Keskikoulun Tulemajoen kylässä sijainneet rakennukset kaikkine irtaimistoineen. Sen arkistoon kuuluneet tärkeimmät asiakirjat säästyivät sentään sodan hävitykseltä. Ne oli jo suomalais-neuvostoliittolaisten neuvottelujen aikana siirretty pois paikkakunnalta. Koulujen opettajilla ja oppilailla oli edessään evakotaival. He joutuivat hajalleen ympäri maata, saamatta enää kokoontua yhteen.

Salmin Keskikoulu, eräiden muiden oppikoulujen ohella, lakkautettiin 17. toukokuuta annetulla asetuksella 1. kesäkuuta 1940 lukien.

Tämä julkaisu ei ole varsinainen matrikkeli elämäkerrallisine tietoineen, vaan pelkkä oppilasluettelo. Oppilaat on lueteltu aakkosjärjestyksessä mainiten nimi, syntymäpaikkakunta, syntymäaika, käydyt luokat ja kirjoissaolovuodet koulussa. Ne, joiden suku- ja/tai etunimi on koulunkäynnin aikana muuttunut, on merkitty luetteloon alkuperäisillä nimillään. Myös suomennettu nimi on kuitenkin merkitty luetteloon viittauksin alkuperäiseen nimeen. Vastaavasti on menetelty, jos tietoon on sattumoisin tullut koulunkäynnin päätyttyä tapahtunut nimenmuutos. Luettelo näistä sukunimenmuutoksista on liitetty oppilasluettelon jälkeen Avioliiton solmimisesta aiheutunutta naimenmuutoksen sukunimen muutosta ei kuitenkaan ole huomioitu. Eräiden ortodoksisten oppilaiden syntymäpäivämäärä on saattanut olla lukuvuosikertomuksissa ns. vanhaa lukua eli juliaanisen kalenterin mukainen.

Oppilasluettelo on laadittu Salmin Keskikoulun lukuvuosikertomusten pohjalta. Niissä oppilaat on merkitty luokittain aakkosjärjestykseen. Päinvastoin kuin käsillä oleva julkaisu, ne eivät siis anna kokonaiskuvaa kaikista vuosina 1917-39 tätä koulua käyneistä. Ne eivät liioin sisällä kunkin kohdalla yhteenvetomainintaa siitä, mitkä kaikki luokat ja minä vuosina asianomainen kyseistä koulua on käynyt.

Niiden lukuvuosien aikana, jolloin Salmin Keskikoulu ennen Talvisotaa toimi, sitä ehti lukuvuosikertomusten mukaan käydä kaikkiaan 579 oppilasta. Näistä runsas kolmannes (199 eli 34,4 %) kävi ennen Talvisotaa tämän koulun viimeisen eli viidennen luokan; heistä valtaosa (159 eli 79,9 %) sen kaikki viisi luokkaa. Koulun lukuvuosikertomuksista ei kuitenkaan ilmene, ketkä sen oppilaista viimeisen käymänsä luokan myös läpäisivät keskikoulun päästötodistuksen saaden. Koulunsa ennen viimeistä luokkaa keskeyttäneiden lukumäärä oli näinollen suuri, lähes kaksikolmannesta (380 eli 65,6 %) oppilaista. Tämän ei tietenkään tarvitse merkitä sitä, etteikö osa heistä olisi jatkanut koulunkäyntiään keskikouluun asti joko Jatkosodan kouluvuosien aikana 1942-44 Salmin Keskikoulussa tai jossain muussa oppikoulussa aina ylioppilastutkintoon asti. Salmin Keskikoulun oppilaiden valtaosa, lähes kolmeneljännestä (408 eli 70,5 %) oli syntynyt Salmessa. Loput oppilaista olivat syntyneet pääasiallisesti muissa Laatokan Karjalan pitäjissä ja kaupungeissa, Aunuksessa sekä Karjalan Kannaksella.

Nuorimmat Salmin Keskikoulua ennen Talvisotaa käyneet ovat 1931 syntyneitä ja tällä hetkellä siis 58-vuotiaita, mikäli ovat elossa. Vanhimmat ovat syntyneet 1901 ja elossa ollessaan ovat nyt 88-vuotiaita. Kuinka monta koulun oppilasta on vielä elossa, ei ole tiedossani. Sen selvittäminen elämäkerrallisten tietojen ja ehkä henkilövalokuvienkin keräämiseen kuuluu koulun matrikkelin laatijalle. Rajakarjalaisen henkilöhistorian rikastuttamisen kannalta olisi toivottavaa, että tällainen matrikkeli saataisiin aikaan.

Helsingissä, helmikuussa 1989

Klaus Castrén.